

6098 SAYILI YENİ BORÇLAR KANUNU'NA GÖRE KEFALET SÖZLEŞMELERİ

TBMM Kabul Tarihi : 11.01.2011
Resmi Gazete Yayınlanma Tarihi : 04.02.2011
Yürürlük Tarihi : 01.07.2012

İşbu yazımızda 6098 Sayılı Yeni Borçlar Kanunu'nun Onbeşinci Bölümü içerisinde (md: 581 - 603 arasında) düzenlenmiş Kefalet Sözleşmeleri açıklanacaktır. Yeni Borçlar Kanunu'nun bu bölümünde kefilin hukuki durumunu korumak amacı güden köklü değişiklikler yapılmıştır.

Kefalet Sözleşmesi; kefilin, alacaklıya karşı borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu olmayı üstlendiği sözleşmedir.

Kefalet Sözleşmeleri ancak mevcut ve geçerli bir borç olması durumunda yapılabilecektir. Ancak gelecekte doğacak bir borç için de bu borç doğduğunda geçerli olmak kaydı ile kefalet sözleşmesi kurulması mümkündür.

Kefalet Sözleşmelerinin **yazılı şekilde yapılması zorunludur**. Yazılı yapılan kefalet sözleşmelerine **kefilin sorumlu olacağı azami miktar ve kefalet tarihi** de belirtilmelidir.

Kefilin sorumlu olacağı azami miktarın, kefalet tarihinin ve müteselsilen kefil olması durumunda bu durumu belirten ifadenin kefalet sözleşmesinde kefilin **kendi el yazısı ile yazılmış** olması gerekmektedir.

Tarafların yazılı şekle uymak kaydı ile kefilin sorumluluğunu borcun belirli bir miktarı ile sınırlandırmaları mümkündür.

Kefalet sözleşmesi imzalandıktan sonra kefilin sorumluluğunu arttırmak için yapılacak değişikliklerin de kefalet için öngörülen şekil şartlarına uyularak yapılmış olması gerekmektedir.

Eşlerden biri mahkemece verilmiş bir ayrılık kararı olmadıkça **ancak diğer eşin yazılı rızası ile kefil olabileceklerdir**. Bu rızanın en geç sözleşmenin kurulma anında verilmiş olması gerekmektedir.

Kefalet Türleri:

1- Adi Kefalet:

Alacaklı aşağıda yazılı haller dışında borçluya başvurmadıkça kefile takip edemez. Doğrudan kefile başvurabileceği haller şunlardır:

- Borçlu aleyhine yapılan takip sonucu aciz belgesi alınması
- Borçlu aleyhine Türkiye’de takibatın imkânsız hale gelmesi
- Borçlunun iflasına karar verilmesi
- Borçluya konkordato mehil verilmiş olması

2- Müteselsil Kefalet

Alacaklının borçluyu takip etmeden veya taşınmaz rehinini paraya çevirmeden kefile takip edebildiği durumdur. Bunun yapılabilmesi için borçlunun ifade gecikmesi ve ihtarın sonuçsuz kalması veya açıkça ödeme güçsüzlüğü içinde olması gerekir.

3- Birlikte Kefalet

Birden çok kişinin aynı borca birlikte kefil olmaları halidir. Bu durumda her bir kefil kendi payı için adi kefil; diğer kefillerin payları için ise kefile kefil gibi sorumlu olacaktır.

4- Kefile kefil ve rücu kefil

Alacaklıya, kefilin borcu için güvence veren kefile kefil, kefil ile birlikte adi kefil gibi sorumludur. Rücu kefil ise kefilin borçludan rücu alacağı için güvence veren kefilidir.

Kefilin Genel Sorumluluk Miktarı:

Kefil, sözleşmede belirtilen **azami miktar kadar** sorumludur.

Aksi belirtilmemişse kefil, borçlunun kefalet **sözleşmesinin kurulmasından sonraki** borçları için sorumludur.

Kefilin Sorumlu Olacağı Diğer Hususlar:

- 1- Asıl borç ile borçlunun kusur veya temerrüdünün yasal sonuçları
- 2- Alacaklının borçluya karşı başlattığı takip ve dava masrafları ile rehinlerin teslimi veya rehin haklarının devrinin sebep olduğu masraflar
- 3- İşlemiş bir yıllık ve işlemekte olan yıla ait akdi faizler

Kefilin asıl borç ilişkisinin hükümsüz hale gelmesinin sebep olacağı zararlardan ve cezalardan sorumlu olacağına ilişkin yapılan anlaşmalar hükümsüz sayılmıştır.

Kefil, Vereceği Aynı Güvence Karşılığı Kendisine Karşı Yapılan Takibin Durmasını Talep Edebilecektir

Kefil, aynı güvence karşılığında hakimden mevcut rehinler paraya çevrilinceye ve borçlu aleyhine yapılan takip sonucunda kesin aciz belgesi alınıncaya veya konkordato kararına kadar kendisine karşı yöneltilen takibin durdurulmasına karar verilmesini isteyebilir.

Kefil, asıl borçlu ve mirasçılara ait olan ve asıl borçlunun ödeme güçsüzlüğünden doğmayan bütün def’ileri alacaklıya karşı ileri sürme hakkına sahiptir. Kefil, asıl borçluya ait def’ilerin varlığını bilmeksizin ödemede bulunuyorsa rücu hakkına sahip olur. Buna karşılık asıl borçlu kefilin bu def’ileri bildiğini veya bilmesi gerektiğini ispat ederse kefil bunları ileri sürülmüş olsa idi ödemedi kurtulacağı ölçüde rücu hakkını kaybeder.

Alacaklının rızası varsa kefil, asıl borcu muaccel olmasından önce de ödeyebilir. Ancak bu durumda kefil, asıl borçluya karşı rücu hakkını borcun muaccel olmasından önce kullanamaz.

Kefil aşağıdaki durumlarda asıl borçludan güvence vermesini ve borç muaccel olmuşsa borçtan kurtarılmasını isteyebilir.

- 1- Asıl borçlunun, kefile karşı üstlendiği yükümlülüklerle özellikle belli bir süre içinde kendisini borçtan kurtarma vaadine aykırı davranması
- 2- Asıl borcunun temerrüde düşmesi veya yerleşim yerinin diğer bir ülkeye nakletmesi yüzünden takibatın önemli ölçüde güçleşmesi durumu
- 3- Asıl borçlunun mali durumunun kötüleşmesi, güvencelerin değer kaybetmesi veya borçlunun kusuru sonucunda kefil için mevcut tehlike kefaletin yapıldığı tarihe göre önemli ölçüde artmış olması

Borcu tamamen veya kısmen ödeyen kefil, durumu borçluya bildirmek zorundadır. Bu bildirim yapmaması durumunda borçlu da alacaklıya ifada bulunursa kefil rücu hakkını kaybeder. Bu durumda kefilin alacaklıya karşı sebepsiz zenginleşme nedeni ile dava açma hakkı saklıdır.

Asıl borcun **sona ermesi** ile kefil de borcundan kurtulur.

Sürelî Kefalet: Kefalet belirli bir süre için verilmiş ise, belirlenen sürenin dolması ile kefalet kendiliğinden sona ermiş sayılır.

Sürelî Olmayan Kefalet: Belirli bir süre için yapılmayan kefalette ise kefil, asıl borcun muaccel olmuş olması şartı ile *adi kefalette her zaman; müteselsil kefalette ise kanunun öngördüğü hallerde* alacaklıya bir ihtar çekerek 1 (Bir) ay içinde borçluya karşı dava ve takip haklarını kullanmasını isteyebilir. Eğer alacaklı kefilin bu talebini yerine getirmez ise kefil borcundan kurtulacaktır.

Kefaletin Süresi Kısaltılmış ve Ömür Boyu Kefalet Hükümsüz Sayılmıştır.

Gerçek kişi tarafından verilen kefalet, buna ilişkin sözleşmenin kurulmasından başlayarak 10 (On) yılın geçmesiyle kendiliğinden ortadan kalkar.

Kefaletin 10 (On) yıldan fazla bir süre için verilmiş olması durumunda bile uzatılmış veya yeni bir kefalet olmadıkça kefil ancak 10 (On) yıllık süre doluncaya kadar takip edebilir. Sözleşme, kefaletin sona ermesinden 1 (Bir) yıl önce kefilin yapacağı yazılı açıklama ile azami 10 (On) yıllık yeni bir dönem için uzatılabilir.

Aşağıdaki Durumlarda Kefilin, Alacaklıya Yazılı Bildirimde Bulunarak Kefalet Sözleşmesinden Dönme Hakkı Vardır.

- Borçlunun mali durumunun kefalet sözleşmesi yapıldıktan sonra fakat borç doğmadan önce önemli ölçüde bozulmuş olması
- Asıl borçlunun mali durumunun kefalet sözleşmesi yapılırken kefilin öngöremediğinden daha kötü bir durumda olduğu sonradan anlaşılması